

Med levico in desnicico

Pariz, 8. decembra.

Ko bodo izbrle te vrstice, bo kriza francoske vlate najbrje le rešena. Sledi je a. Barthou vrnji mandat za sestavo vlade, ker se radikalom njegova misija ni mogoč preveč sigurna za izvajanje politike lajčizma — vprašanje pa kaže, da je v senatu pod Tardieujevo vladu. Danes je poverjena misija za sestavo vlade g. Lavalu, bliskemu delovnemu ministru v Tardieujevi vladu in članu grupe senatorjev, ki jo vodi Henry de Jouvenel, ki je s svojo intervencijo v senatu pospešil padec Tardieujeve vlade.

Lejčizem je bila parola, s katero so si radiči v borbi proti vladu. Vse, kar je izven in proti lajčizmu, je občenih nevarnosti za republiko. So to geste, ki jih mednarodno framasonovo sipijo v svel, da tako velikim pripadnikom, ki so zasedli in Cerkve, usvari misijom, ki je pred dve letoma naredil, da napisal za lejčizem v poseben katekizem o francoski revoluciji. Si je tukaj dober republikanec moral priznati za politično verotapovanje francoske republike. Francoski so znali in naredili obdati z vsemi čisti politične mistike; francoskega buržuja, ki je bil v tradicijah gesla: liberal, egalit, fraternité, so potegnuli nešteči napol tajanstvenih in misterijnih klubov in salonov, kjer so se oblikovala vlade. Cesarsko je bilo v davnih rokah, iz katerega so ustvarili zgolj informativno orodje brez vsake načelne vsebine.

Politika desnice jim je bila kakor voda na mlin. Politična filozofija desnice, ki je slovela na katoliških resnicah, nikdar ni bila protifrancoska, a vendar na francosko maso ni mogla vplivati tako privlačno, kakor fantastična kabala framasonov in levice. Francoski ljubi v politiki fantazijo, ki naj iz politične stranke obneni ustvari tudi idejno šolo in enoto. Zal so bile desničarske stranke bodisi nacionalno (Action Française) bodisi socialno (Marie Sangnier) rekli bi tako pretirane in poganske, da jih je Cerkev morale odsoditi.

Vprašanje republikanizma in protirepublikanizma ni moglo dolgo ostati poprišče, kjer sta se tolkli levica in desnica. Politika Leona XIII., ki je mnogo prispomogla k preorientaciji politike francoskih katoličanov, dalje nesrečen skandal Dreyfus-ja pospešil zaključek borbe, s tem, da se je L. 1905. izvedla ločitev Cerkve od države. Politiki desnice so iskreno priznali pravno moč zakonov, ki jih je sprejela večina. Formula republikanizem in antirepublikanizem ni bila več aktualna. Levica je izdala parolo: borba proti socialnim krvicam časa in kapitalizmu, ki ga predstavlja desnica.

Prvo poglavje je s tem bilo končano. Gesto francoski republikanci proti katoliškim protirepublikancem je izgubilo svojo vrednost. Svobodomiselnost pa je iznašlo drugo nasprotje. Postaviti je hotelo levičarske, torej svoje stranke, v nasprotje z desničarskimi, ki zagovarjajo na socialnem polju baje kapitalizem. Toda to ni moglo uspeti, ker so med desničarskimi katoliči našli odlični delavci na socialnem polju, katoliški znanstveniki, ki so izdelali mnogo čistjih socialnih programov, mnogo bolj pravčenega za zanimalnega delavca, kot pa levičarski socialisti, ki ne govorimo o radikalih.

Obračno se je pa med levičarske stranke, torej med svobodomiselnost, vrnito mnogo kapitalističnega duha. Svobodomiselnici so gledali z bolj prijaznim očesom proti izraziti nacionalni politiki desnice kot pa na megren internacionalizem levice. Izvršili so se nam srednjeeuropejcem tako nerazumljivi pojavi, ko so prvotni socialisti Waldeck Rousseau (1908), Viviani, Millerand, Clemenceau in Briand končavali kot ministrski predsedniki nacionalističnih režimov.

Ta razvoj bi se dal nekoliko opravičevali s položajem, v katerem se je Francija nahajala tekom svetovne vojne. Tako kot po vojni je bila velika sila zmaga in versajski mir. Nacionalistična večina, ki je L. 1919. prišla v parlament, je bila izvoljena pod geslom, da bo Nemčija plačala 350 milijard vojne odškodnine. Trideset sledilečih si diplomatskih konferenc in sestankov je ustvarilo veliko razočaranje v Franciji. Radikali, šampioni republikanства, so se kmalu znašli in po geslu: ločitev cerkve od države zahtevali: monopolizacijo šolstva po državi. Francoski narod nima več razumevanja za najnovejšo francosko revolucijo. Vidi pa nujnost socialne reforme. Radikali so pogodili to razpoloženje v narodu. Država naj v svojih solah izvede in vzgori tipičnega Franciza (genjalni Herriotov načrt o prenovi šolstva spada semkaj). Briga se narod za monopolizacijo šolstva, ki je ne razume! Toda francosko malomučanstvo, ki tvori kader radikalne stranke in ki vsed s svoje demagoške polinteligence — liberalizem je povsod enak — vodi provinco, je v svojih klubih in saloni geslu: Država imej edina pravico do vzgoje znala dati ves potreben zvok. Gesto svobodomiselnih žola je nadomestilo gesto republikanizma. Desnica se je proti temu valu znašla v težkem položaju.

Slava desnice, ki je obstajala v kultu znage, je zmaj bolj bledega. Povišanje temperature v Ženevi znači znižanje temperature v Versaillesu — od mišljenej 350 milijard bodo Nemci v 60 letih plačali nejši nad 60 milijard. Vsi Francizi strastno surazijo možnost vojne. Politika Brianda je danes edino možno in nedavno zunanjepolitični debata v parlamentu je to potrdila. Briandova zasluga je, da je s svojim delom izpodnesel tla desnici. Desnica je v iskanju novega idealja in nove formule. V tem oziru je levica mnogo dolžna Briandu.

V tem razpoloženju je zatekla parlament kriza Tardieujeve vlade. Večina senata je izrekla nezupno vladu, ker sta člana desnice gg. Pernot in Oberkirch podpisala proglas proti lajčizmu. Barthou in Laval naj sestavila prehodno vlado. Ta vlada bi bila samo poslovna.

Kljub temu pa obstoji resnica, da se nahaja v državnem zboru večina, ki odklanja protikatoliško gongo levičarskih svobodomiselncev. Radikalno socialistična stranka bo morala s tem računati in lepo omiliti svoje zahteve, če bo hotelia sodelovati na političnem polju z vsako bodočo vlado.

Je pa več drugih varokov, ki jim to nevarnost narekuje. Radikali so se radi nazivali nasledniki jakobinov. Ti so pa danes popolnoma izginili. Sočasni ustroj povojnega življenja je posegl tudi v francosko tradicionalnost. Konkurenca s strujami novega sveta je unišila sladko življenje v klubih, kjer se je celo dneve vedila in kontrolirala politika. Proporcionalni volini red bo zadnji udarec temu

Obnovitev jake teroristične akcije v Indiji

London, 12. dec. Medtem, ko zboruje v prestolici britanskega imperija konferenca okroglike, pri kateri skušajo indski knezi skupaj z zmerimi politiki indiske liberalne stranke in pa z angleškimi poznavalcem indskega problema izdelati načrt indiske ustawe, so indski nacionalisti sami v Indiji započeli široko zasnovano teroristično akcijo proti angleško vladi.

Ne propovedu, ne se več romanja, post in akcija pasivne nepoštuščnosti, katera se vzdržuje vsakega nasuja proti oblasti, ampak se očitno oznamira revolucija, sovraštvo proti Angliji in teroristični čini, kjeri izvršitev je poverjena večinoma študentom. S tem hočajo nacionalisti preprečiti poizkus zmetnih politikov, da bi se Indiji dala ustava v specizumu z Anglico. V rezinci se je s teroristično akcijo napravila velika zmeda in dosegla enačenja med pristaši kompromisa z angleško nadvlado.

Prva žrtev je bil angleški kapitan Clemenhan od 10. pondžabskega bataliona v Lahoreju. Ko je namreč bataljon stal postrejen o priliku neke parade, je nek indski korpsočnik nesodoma stopil iz vrste in ustrelil na prej narednika Indca, potem stolnika, naposled pa sebe. Clemenhan je služil v Indiji že od 15. leta svoje starosti. Treba je pri-

pomniti, da je bilo tekom letošnjega leta v Lahoreu ubitih že več častnikov in policijskih organov, med njimi glasoviti policijski inspektor Scunders.

Se večji utis je pa napravil atentat v Kalkuti. Trije bengalski študenti so namreč v policijski direkciji v Kalkuti vdrli v pisarno generalnega inspektorja policije Simpsona in ga ustrelili, nato pa udili v drugo sobo, v kateri se je nahajal policijski uradnik Nelson, ter ga nevarno ranili. Ko so prihitevi uradniki in policijski atentatorje zasledovali, se je eden, ki je videl, da ne more učeti, sam ustrelil, ostala dva pa sta se težko ranila. Eden izmed njih, Benoš Bose, umira, drugi je pa izven nevarnosti. Atentatorji so bili prišli iz mesta Darbar, kjer je policija izvršila veliko število aretacij.

Velika večina nacionalističnih listov se izogiba komentarjev k tem atentatom, nekateri pa izjavljajo, da bombe in revolverji niso pripravna sredstva, da se doseže svoboda Indije.

V Karačiju se je začel proces proti osmim indijskim teroristom, ki so imeli cel arzenal orodja in bomb.

Obnovitev terorističnega pokreta v Indiji je napravila globok vtis v Londonu. Najbolj je všečen mirjen trgovski svet, ker se bojkot proti angleš-

kemu blagu v Indiji še dalje boj dosledno in na sljedeči izvajal in je organiziran od nacionalistične centralne Manufakturne fabrike v Lancashiru priznajoč in z njimi vred trpijo tudi druge industrijske panoge, ki trgujejo z Indijo. Konzervativci so v četrtek sklicali velik shod v Londonu, na katerem je govoril znan konservativni politik Churchill, ki je zahteval v Indiji političko močne roke, čemur je sekundiral general Jacob, bivši vrhovni poveljnik armade v Indiji. Delavska vlada sama je drugačnega mnenja in forsira razprave na konferenci okroglike mize, ker bo mogla Indijo zadovoljiti sami pravčivna rešitev vprašanja njenega položaja v sestavu britanskega imperija. Čeprav nacionalistična akcija nima korenin v širokih slojih naroda, je vendar jako fanatična in ima zato zelo velik sugetiven vpliv. Ko so študenti, ki je po atentatu na Simpsona, ustrelili sebe, umirajočega vprašali, zakaj je streljal na uradnika, ki je bil znan po svoji objektivnosti in noblesi, je odgovoril: »Steril sem svojo dolžnost.«

Macdonald je izjavil, da akcija teroristov ne sme spraviti nikogar iz ravnoteža, da ne bi se iskala in našla pravilna rešitev indskega ustavnega problema.

Karoly proti revizijskemu bloku

Budimpešta, 12. dec. kk. Novi medjarski zunanjinski minister grof Julius Karoly je izjavil danes zvečer pri sprejemu naslikarjev, da nimajo nobenih speciellih stremljenj. On se identificira v vsakem okziru z napovedano politiko ministarskega predsednika Bethleem. Nedvonomo je, da so dogodki zadnjih mesecov v celoti vrsti srednjeevropskih držav okreplili priravnjenost k gospodarskemu zbiljanju. Inicijativa za takoj gibanje je koristna tudi za Madjarsko. Vendar je prvi pogoj za to revizija mirovnih pogodb mirnim potom. V tem duhu se mora madjarska zunanja politika voditi dalej. Ustanovitev tako izvaneva revizijskega bloka bi bila v nasprotnu s prizadevanjem madjarske zunanje politike, ker bi tak blek evropske države avtomatično razdelil v revizionistični in protrevizionistični blok, kar bi bilo naravnost nevtralno za stvar revizije. Madjarska bo tudi nadalje delala na to, da bo v zunanjem politiki deloma varoval svoje gospodarske interese, deloma pa iskal priložnosti, da evropske države posamezno in skupno prepriča o tem, da je mirna revizija mirovnih pogodb neobhodno potrebnost.

Amer. posojilo Madjarski

Budimpešta, 12. dec. AA. Na sredini sejne ministrske svete je poročal minister za finance dr.

Ukrajinci za poljsko vlado?

Največja ukrajinska stranka je sklenila opustiti o pozicijo

Lvov, 12. dec. Poraz, ki ga je doživel ukrajinski blok pri zadnjih voltvah, je povzročil veliko zmedo med ukrajinskimi politiki. V novem poljskem sejmu je preeje ukrajinskih poslanec, ki pa so bili izvoljeni kot pristaši vladnega bloka, torej bodo neodvisni od vplivov dosedanjih ukrajinskih voditeljev. Iz teh vrokov je sklenila najmočnejša ukrajinska politična stranka (narodno-demokratsko združenje), da bo nehalo z doseganjem brezizgledno opozicijo. Njen organ »Dilo« napoveduje novo sočlanje v poljsko vlado. Vlada je tudi dovolila otvoritev svoječasno po policiji započetene strankino pisarne v Lvovu, in je stranka pričela poslovanje. Kot vodja novega sporazuma se imenuje znani gališki poslanec dr. D. Levicki, ki je sicer še vedno zapri v Lvovski ječi »Brigitke«. Možnost sporazuma med Ukrajine in vlado bi pomenila novo nevarnost

Remarqueov film v Berlinu

Velike demonstracije proti filmu — Sodnšče prepovedalo film

Preteklo nedeljo in ponedeljek so se ponovili v Berlinu izgredi radi Remarqueovega filma »Na zapadu nič novega«, ki ga predvaja kinematograf Mozart-Saal. Predstave same niso bile piskinjene, ker je varovalo dvorano do sto stražnikov. Po koncu predstav od 8 zvečer naprej pa se je pritol pravni bo med 1000 stražnikov in večino celo naciona-socialistično množico, med katero so prevladali 10—15-letni jake žolarčki. Z razvito zastavo in bobni so napadli Hitlerovci policijo, ki je zmanj poskušala izpraznil trg. Opolnočje je moral poseti v boj z novim očajom, em sam policijski ravnatelj Heimansberg. Hitlerovi pod vodstvom državnih poslanec Fabriziusa in drugih so opnenili neko restavracijo in v policiji zmetali vso zalogo težkih vrčev za pivo. Policia je zaprla 17 ljudi. Drugi dan so se ponovili izgredi na Nollendorfplatzu, kjer so razdrli Hitlerovci tlak in s kamni napadli policijo na konjih. Vse trgovine so tako zaprli, a vendar je bilo potolčenih veliko oken. Hitlerovi poslanci v pruskem deželnem zboru zahvaljujejo prepoved filmu in celo Remarqueove knji-

za tako zvane rusofilske struje (pristaše ruskega edinstva), ki že zdaj razpravlja o teh spremembah. Politika ukrajinskega narodno demokratskega objedinjenja je bila namreč vedno bolj »promoskovska« nego celo izraziti separatisti Petljurovega kova.

Ameriški Ukrajinci za svoje rojake

London, 12. dec. kk. »Times« poročajo, da je 200.000 Ukrajincev, ki živijo v Kanadi, zaradi postopanja z njihovimi rojaki v vzhodni Galiciji pozvalo kanadsko vlado, naj preilaga nepristransko preiskavo po mednarodni komisiji. Pred poljskim generalnim konzulatom v Montrealu je večkrat prišlo do demonstracij.

film v Berlinu

Velike demonstracije proti filmu — Sodnšče prepovedalo film

ge. Saška vlada je naprosila državno kinematografsko cenzuro, naj tudi prepove film, ki ogroža javen mir. Ti dogodki so izvrali veliko ogorenje v Združenih državah, kjer je bil film posnet. Njegov režiser je v pismu na javnosti protestiral zoper berlinske izgredne, ker obsoja igra zgodil večno grozote oz. njih vpliva na mladino, ne da bi hotela žaliti nemško ljudstvo samo.

Berlin, 12. dec. AA. Sodnšče za filmsko cenzuro, ki je prepovedalo Remarqueovo film »Na zapadu nič novega«, utemeljuje svojo prepoved s tem, da bi nadaljnje upiranje tega filma moglo škoditi nemškemu ugledu. Sodnšče pravi, da ni storilo svoje sklepne pod pritiskom ulice. Za sodnšče tudi ni moglo biti merodno to, da je ameriška tvrdka ki je film izgotovila, izjavila, da se bo po prepovedi umaknila iz Nemčije.

Berlin, 12. dec. AA. V narodno-socialističnih in konservativnih krogih je zavladalo veliko zadovoljstvo, ker je vlada prepovedala predvajanje filma »Na zapadu nič novega«. Nacionalsleni krogci pa naglašali, da ta film škoduje nemškemu prestižu.

Zlorabe pri poljskih volitvah

Vašava, 12. dec. kk. Pri poljskem vrhovnem sodišču je bilo do sedaj vloženih 69 tožb radi težkih zlorab pri volitvah v sejmi. Ker so bili v sejmi vloženi predlogi o mučenju členov v Brest Litovskem, so danes opozitivski člani v Varšavi prvič svetobodo poročali brez cenzure o teh dogodkih.

sklji agitatorjev se je dvignil in majši raje politične okraje mnogo zračilo nejšo izvraščajo odredbe svojih mandatarjev. Solska zaplankanost oficielne politične mistike ne prija izobraženosti, ki hčete ustvarjati v duhovni avtonomnosti. V tem ideološkem sporu so pa danes katolički daleč pred svojimi nasprotniki.

O porabi zlatih rezerv

London, 12. dec. kk. Daily Telegraph poroča od vplivne finančne strani, da sta bila Anglija in Francija obvezčeni, da bi bila Amerika, če bi ti dve državili sklenili kak dogovor o vprašanju porabe zlatih rezerv, pripravljena proučevati načrite za sodelovanje z Evropo o tem vprašanju. Romunski poslanik v Londonu Titulescu je po »Newa Chronicle« omenil na lunchu angleške lige Društva narodov, da se bo v kratkem času predložil sklicanje spletne finančne konference. Brez finančnega sodelovanja bo težko izogniti se katastrofi.

Maršal Petain gre v pokoj

Pariz, 12. dec. kk. Generalisimus francoske armade, maršal Petain, ki je že pred več leti prekocil starostno me

Proslava sv. Avguština na univerzi

Bogoslovna akademija v Ljubljani priredi avčano komemoracijo 1500letnice smrti sv. Avguština (umrl 24. avgusta 430) v nedeljo 14. t. m. ob 11 v zbornici Univerze kralja Aleksandra I. s sledenjem sporedom:

1. Predsednikov nagovor. — 2. O Avguštinovi »Državi božji«. Predava univ. doc. Jos. Turk. — 3. Avguštinove »Confessiones«. Predava prof. dr. F. K. Lukman. — 4. »Usvaril si nas za se in ne-pokojno je naše srce, dokler ne najde pokopa v tebi« (Confess. I. 1). Za moški zbor s spremljevanjem trolbil zložil dr. F. Kimovec. Pod skladateljstvom poje zbor slušateljev teološke fakultete. — Vstop prost.

Kočeveci rojak - afriški misijonar

Kočevec, 12. decembra.

C. g. Franc Marscher, ki je pred dvema letoma bral novo sv. mašo v svojem rojstnem kraju Stari log pri Kočevju, je bil dodeljen za misijonarja v Afriku. Pred odhodom se je mudil dve dni v domačem kraju, poslovil se od svojih domačih in odpotoval 9. t. m. Prvo njegovo misijonsko potovanje traja 5 tednov. Njegova misijonska postaja pa je »Marija-tolažnica«, oddaljena 300 km od Durbana v Južni Afriki. Poleg te postaje bo še oskrboval 8 sosednih postaj. Mlademu misijonarju-domačinu želimo kar največ uspeha.

Plače katol. duhovnikov

Plače duhovnikov v dušnem pastirstvu na naši državi še danes, po 12 letih njenega obstoja, niso urejene, marveč so nizke.

je jasna, če primerjamo predvojno stanje s sedanjim. Isti župnik, ki je prejemal pred vojno mesečno 160 krov iz drž. blagajne poleg dohodkov iz krog 17 ha zemljišča, prejema sedaj 500 Din; po valutu bi mu pripadalo na podlagi prejšnje plače — vsaj 2000 Din.

Krivic je deloma tudi v okolnosti, da se celotni dohodki iz verskega zaklada (posesnost, gozdovi, zlasti v ljubljanski skofiji) ne porabijo izključno v verske namene, kakor trdi dr. Lanovič v svoji brošuri (Vjersko-zakonske zaklade, 1927).

Iz drž. proračuna zadnjih let je tudi razvidno, da so bili katoličani prikrajšani pri skupnih izdatkih za verske potrebe in za več milijonov Din z ozirom na število prebivalstva v primeri z drugimi (dr. Lanovič).

Če primerjamo dajte plačo kat. duhovščine v naši državi z drugimi državami v sosedstvu, je ta primera za Jugoslavijo še slabša. V Nemčiji, Avstriji, Češkoslovaški in Madžarski je ta zadeva urejena v medsebojno zadovoljnost.

Duhovščina v dušnem pastirstvu ne more več žakati, je čakala že dolgo, ampak zahteva svojih pravic in zadostnih sredstev od države, za katero deluje v dvojni smeri — v versko-moralnem področju, ter pri vodstvu matrik. — Duhovnik.

Zlobna roka požiga

Nadgorica, 11. decembra.

Mirna noč je še zibala naše vrščane v spanju, ko je nenadoma ob pol 5 zjutraj izbruhnil požar. Zločinu se je zahotel uživati ob pogledu na žrtev vaščanov. Hotel je sigurno uničiti večji del vasi, ker si je izbral dva metra vsakeste stojec poslopji g. J. Gregoriča in vdove ge. Frančiške Koderman. Toda tega veselja ni dosegel povsem, prepričili so mu ga na pomoč dospeli gasilci. Prizor je bil žalosten.

Lesena poda in šupe obeh gospodarjev sta bila do vrha založena s senom in slamo, kar je naredilo strašen ogenj. Gorelo je kakor bi bilo polito s petrolejem. Ljudje so preplašeni begali sem in tja, gospodarji so reševali živino, ker se je vsak bal, da je vse izgubljeno. Plameni so se trgali in južni veter je nosil ogorce na sosedne hiše v vasi. Domači gasilci so takoj prihiteli pod vodstvom vrlega načelnika g. Jos. Orehka, ter ogenj omejili z motorno brizgalko tako, da so rešili vso živino iz hlevov, katere je tudi že objemal ogenj.

V tem hipu je dospelo na pomoč tudi gasilno društvo iz Crnuč, katero je skupno z domačo ročno žigalo varovalo sosedne strehe pred razkazenimi ognjenimi zubli. Posrečilo se je, obema gospodarjem obvarovati hlevne in ostale stanovanjske prostore, za kar se je zahvaliti le hitri pomoči gasilcev.

Škoda po požaru uničenih poslopov, strojev in sene se ceni na 60.000 Din, katera vsota pa je le deloma krita z zavarovalnino.

Izgubil vseh pet prstov na roki

Trbovlje, 12. decembra.

Strojni delavec Bregar Karl je 11. t. m. pri mazanju stroja (Tankbager) na dnevnem kopu Doberna izgubil vseh pet prstov leve roke. Odrezal mu jih je stroj. Ponesrečenec je poročen in ima člansko družino. Družine naj se za časa njegovega lečenja v bolnišnici usmilijo tukajšnje karitativne ustanove!

* Pri trdovratnem zaprtju, napetosti v lesu, preoblici želodčne kisline, glavobolu, razdraženosti, tesnobnosti, splošnem slabopotečaju in utrujenosti pospeši naravna »Franz-Josef« grenčica brez napora in bolečin lahno izpraznenje črev vseh neprejavljenih ostanakov in v mnogo slučajih občutuje pred vnetjem slepiča. Najboljši zdravniki stoletja so uporabljali »Franz-Josef« vodo z najboljšim uspehom pri moških, ženskih in tudi otrocih. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

2068 kg tečka vola, ki ju je zredila ga. Marija Kac, posestnica v Smartnem pri Slovenjgradcu. Kupil ju je slovenograški mesar g. Kuhan.

Dve krasni prireditvi v Belgradu

Miklavžev večer slovenskih služkinj — Proslava Brezmadežne

Belgrad, 8. decembra.

V nedeljo 7. t. m. so priredile slovenske služkinje v Belgradu Miklavžev večer za revne slovenske otroke. Požrivovalne in pridne kot mravlje so naše služkinje zbirale okrog bogatejših Slovencev denarne prispevke za našo siromašno dečko, zakaj siromašta in bede je žalibog največ tudi med slovenskimi dosegenci. Zbrala so skupaj precej denarja in tako je mogel sv. Miklavž nakupiti precej malih oblike in drugih lepih darov za naše malčke. Popoldne se je napolnila dvorana poleg župne cerkve Kristusa Krála v Krunski ulici do zadnjega ketička z otroci in starši. Lepo razpoloženje je ustvarila mala igrica, ki jo je skrbno pripravil neumorni gospod Tomaž. Za tem je stolil na oder sv. Miklavž v častiljivem škofovskem ornatu in pričel deliti med otroke lepe darove. Sv. Miklavž se je spomnil tudi na god predsednice zvezne naših služkinj gdč. Minke Sagadinove, kateri je prinesel krasen šopek nageljnjev z željo vseh slovenskih deklej, da bi še dolgo delovala nesobično kakor dozdaj za slovenske služkinje v Belgradu. Sv. Miklavž je obdaroval nad sto slovenskih otrok Ganljivo je bilo videti, kako so se zasvetili v tih radostih oči številnih mater in predmetne Čukarice, ko se je svetnik spomnil tudi njihovih otrok. Slovenske služkinje so ponovno dokazala, da je njihovo delovanje v naši prestolnici nadvse potrebno.

Miklavžev večer je sicer že minil, toda naše služkinje se že pripravljajo s podvojeno silo za božič, da bi tudi Božiček kaj lepega prinesel na-

sim siromaškom iz vseh belgrajskih predmetij.

Praznik Brezmadežne je najlepše proslavlja cerkev Kristusa Kralja. Zjutraj je pristopila manjšen mladeničev in mladenek k angleški mizi. Mario je v glavnem oltarju so krasili sveži beli načelni, ki so jih poklonila Brezmadežni slovenski dekleti v Belgradu.

Popoldne po petih je priredilo katoliško dijaloščno v dvorani krasno uspelo akademijo. Med odličnimi gosti so poseli proslavo papeški nuncij nadškof H. Pelegrinetti s svojim tajnikom msgr. Pacinijem, tajnik belgrajskoga nadškofa prof. Vlašić in dr. Medved. Spored akademije je bil pester. Nadvse ljubke so bile simbolične slike, ki jih je za proslavo stestavil iz izpeljal z dijakinjami g. Tomaž Uлага. Za akademski cirilmetoški klub je govoril akademik Vilko Boje, ki je v izbranih besedah naglasil naloge katoliškega dijalošča za preosnovno današnje materialistične družbe. Vera v Boga, vdanost napram Cerkvi in delo za narod, to naj bo vodilo katoliškega dijalošča v bodočem javnem življenju. Treba nam je praktičnih katoličanov, ki naj izidejo ravno iz vrst naših katoličkih organizacij.

Izmed vseh točk je občinstvu ugajal koral, ki so ga zapele dijakinje pod vodstvom g. Ulage. Izvajanje učiteljiščnika Iv. Mauroviča je občinstvo nagrajilo z dolgotrajnim ploskanjem. Tudi zadnja: Živa slika je močno ugajala.

Katoliško dijaloščo v Belgradu je pokazalo, da živi in dela v zavesti svojih velikih in težkih načinov, ki ga čakajo v javnem življenju.

Kako dele trboveljski milijon

Nevolja rudarjev

Trbovlje, 12. decembra.

Tisti milijon dinarjev, ki ga je družba nakažala za revne rudarje, se bo po sklepu seje v navzočnosti g. rudarskega glavarja in 2. rud. skupine razdeliti po sledenjem ključu:

Podpore ne dobe:

1. Vsi kopači in kopaški vajenci, ki so septembra, oktobra in novembra v tem letu prejeli mesečne plače 1400 Din. Nadalje po gorenjem vsi vozeci, ki so imeli mesečni zasluzek 1000 Din.

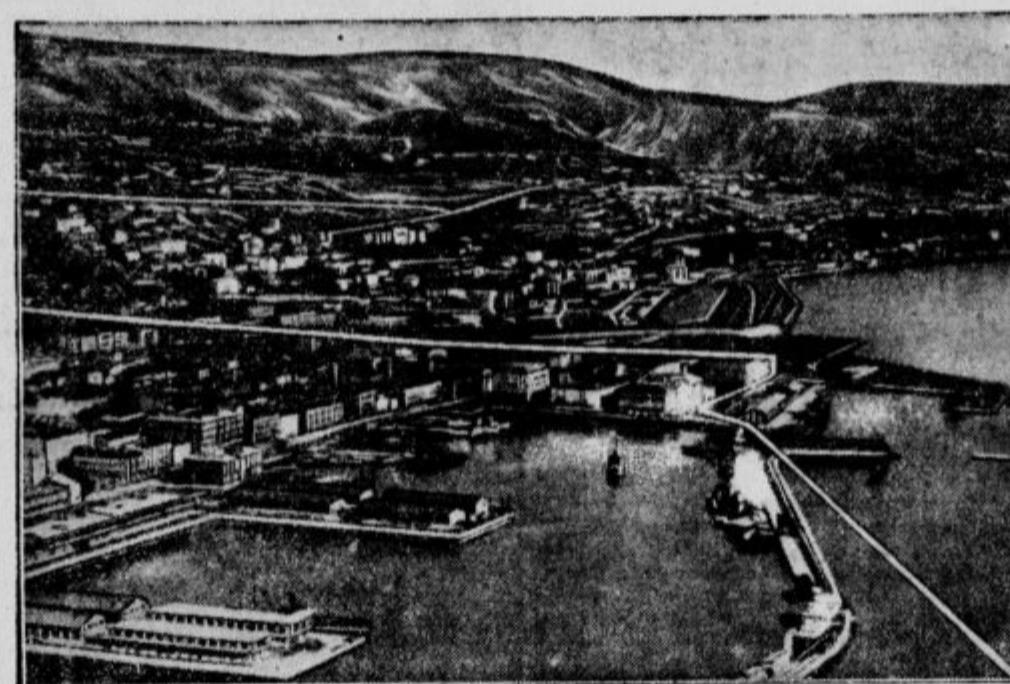
2. Nadalje vsi drugi, ki spadajo v kategorijo kopačev, a so v zadnjih treh mesecih naredili po 23 št. Din.

3. Vsi, ki so za časa zadnjih treh mesecov

imeli bolniški dopust, ali so bili v bolniškem stanju, ter vsi, ki so imeli samovoljne dopuste, to dvoje se vračuna v teh 23 št. Din.

4. Kdo je med tem časom naredil 3 plave, t. j. da je samovoljno izstal od službe. Vsi gori navedeni so od podpore izključeni.

Ce bo podlaga za razdelitev ostala taka, je gotovo napačna, posebno, ker so izpustili bolnike, ki so gotovo najbolj potreben, če imajo družine. Boleznina, če je kopač v bolnišnici, znaša dnevno le 13 Din. Delavstvo je proti temu sklep ogorčeno in noče verjeti, da bi bili temu v resnici pritrdiri delavski zastopniki. Taka razdelitev ni pravilna.

Sušaska luka, kjer se je porušil te dni leseni mostič in je več oseb padlo v vodo ter so bili štirje mrtvi. Od desnega kota proti levi skozi sredo slike teče bela črta, ki pomeni mejo med Jugoslavijo (Sušak) zgoraj in Italijo (Reka) spodaj.

Dr. P.

O izboljšanju položaja drž. nameščencev

V »Našem Glasu« glasilu državnih nameščencev in upokojencev, je izšel 10. t. m. uvaževanja vreden članek, v katerem se obravnava vprašanje, kje naj iščemo neposredni vzrok bede v ukinitvi stanovanjske zaščite. Poskuša tudi s številkami dokazati na svojem primeru. Kot staroupoštevnik dobitva mesečno 2050 Din kosmate mirovine, plača pa danes za stanovanje 1050 Din (2 sobi in sobico) v hiši, zgrajeni še pred vojno. On torej plača 50% svojih prejemkov za stanovanje. Kako je do tega prišlo, razjasnjuje na podlagi zviševanja najemnine od 1. 1920 dalje, ko je za isto stanovanje plačeval mesečno le 95 Din, dokler ni s 1. dec. 1930, torej v teku 10 let dospel do dobrega 1000% poviške s konstantacijo, da bo državni uslužbenec kmalu služil samo še za hišne gospodarje!

Ta slučaj danes gotovo ni osamljen. Da plačuje večina državnih uslužencev čez dobro tretjino svojih prejemkov za najemnino, bi gotovo pokazala statistika, če bi jo sistematično izvedli.

Vprašanje pa je zelo zelo problematično, če se da beda državnih uslužencev odpraviti po načinu, ki ga ima v mislih upravljeno ogroženi umirovljenik, naj se namreč v korist drž. nameščencev

uveče zopet zaščita najemnikov s posebnim zakonom vsaj v dravski banovini. Sem zelo skromnega mnenja, da to sredstvo ni pravo in ne vodi do izdatnega trajnega uspeha, ki absolutno garantiра, da se razmire za izboljšajo tako, da bo drž. nastavljene dobivala za polovico cenejše stanovanje, pa najs bi se tudi z zakonom določila zlata paritetna in vsele predvojna najemnina za podlago najemniške kalkulacije.

Ali je zlata krona vredna res — 12 Din, če vzamemo vse povojne okoliščine z vsemi pribitki v poštev? Ali so se javne dajatave danes že ustalile na predvojni zlati paritet? Na celi črti vlada in bo še dolgo vladal gotovo dodatek, ki gre na račun — uničenih vrednot, povzročenih z vojno! Pa o tem to nočem razpravljati, ko opozoriti sem hotel na pomanjkljivost v računih! Treba vzeti stvari kot so, in na njih graditi — izboljšanje!

Nacelno sem, to naglašam, proti vsaki prisilni in izjemni, ker le negativni in začasni, paliativni taki vladni akciji, ki rodeva, če je s pohod na neshe običe potrebla in m ož n a, le nerazpoloženje na vse strani, ker izvira na odpor in proteste onih, ki so »hišni kapitalisti«. Ali se ne moremo izogniti prisilnih izrednih omominov sredstev? Ali ni uspešnejša indirektna pot s sistematičnim delom za definitivno zboljšanje? Da! Dosledjanje stanovanjske akcije je treba le še bolj kot doslej sistematično urediti, bolje fundirati in pospešiti, kar je mora biti skupna zadeva vseh res bednih državnih nastavljenje, tudi onih, ki so zlezli z raznimi javnimi berglami v srečni stan hišnih »posestnikov«, recte »neplačanih upraviteljev tujega imetja«, oblagodarjenih z neprespanimi nočmi, od samega vremena namreč, da so postalni prav za prav neplačani eksekutorji za razne posojilnice, občinske, banovinske in državne dajatve z dokaj problematičnim upom, da že čez 13 ali 15 let postanejo resnično na svoji zemlji svoji gospodje...

In to menda sme biti končno tudi vsak drž. nastavljenec, ki hoče uživati svobodo z vsemi prijetnostmi resnično svobodnega posestnika neobre-menjene doma? Kako pa naj do tega pride v današnjih dneh pri 12—14% obrestih, ne da bi prevail del brezna na — najemniku?

Ce tri leta, ako ostanejo sedanje visoke obrestne mere, kar bo gotovo še ostalo, bo nastopila splošna kriza hišnih posestnikov, uprščajoče večino državnih nastavljenje, ki so si postavili domove z računom, da jim bodo najemniki pomagali plačati visokoobrestni amortizacijski dolgi z visokimi, obrestimi primernimi najemnini. Da se ga grozeca nevarnosti prepreči in da se hkratu ustrezje želji državnega nameščenca, imeti poceni stanovanje — recimo za 50% ceneje od danes, treba je nam vsem nameščencem samim misliti na edino

Palmira

milo, kolonjska voda.
puder, šampo

Kaj pravite?

V ameriški »Domovini« verem:
»Cleveland je metropolja slovenskih naseljencev v Ameriki, kar pomeni, da je v Clevelandu naseljenih največ Slovencev izmed vseh naseljencev v Združenih državah. In metropolja pomeni tudi, da je v Clevelandu sedež kulturnega delovanja naših slovenskih društev, da imamo takoj sedem naravnih domov, ki so skupno veliki skoraj en milijon dolerjev, kar predstavlja narodno življenje v celotni slovenski jeziku.«

Cleveland je središče ameriških Slovencev, ta imamo največ inteligenčnih, največ inteligentnih Slovencev, ki se vsak čas pripravljajo delovalci na državnem, denarstvenem in kulturnem polju, da presegajo čast in ponos ter značaj slovenskega jezika.

Ned tako ogromno množino naših ljudi v Clevelandu se potora pričakuje, da imamo značajne več barje, močel in prepirjanje. Saj je tudi to prav, kajti aksi bi bili eni enega prepirjanja, bi bilo naše značenje dokaj mirno in brezbarreno.

K temu pravim: Ce sledimo naš domovici Cleveland — Ljubljano in primerjam z ameriškim, se mi skoraj združi, da bi bilo dobro Ljubljancem podat v ameriški Cleveland učit se in vzgajati v volji in spoznavanju maternega slovenskega jezika. Srečni Cleveland, kjer med ogromno množino Slovencev vseh bare, močel in prepirjanje vendar le vsi kakor en moč delajo za čast in ponos slovenskega rodu!

165 dobščkov v vrednosti 21.500 — Din

ti nudi loterija Doma stužkinj. Prvi dobšček konj ali sobna oprava. —
11. januarja 1931 žrebanje!

Požar v tovarni na Viču

Ljubljana, 12. decembra.

Dani na vsezgodaj je izbruhnil v tovarni »Peketevec na Glinici, Tržaška cesta 10, večji ogenj, ki pa je bil k sreči ob pravem času zadušen. Ogenj je opazil ob 4 zjutraj nočni čuvaj tovarne Anton Markič. Ta je opazil, da se kadi iz podstrelja tovarniškega poslopja, pod katerim je strojnjica in pa peč za centralno kurjavo. Hitro je o tem obvestil ravnatelja tovarne Cirila Paternosta, ki je telefonično poklical ljubljanske poklicne gasilce in jih prosil, naj pridejo gasiti požar. Ogenj je nastal zaradi vročine. Vnet se je namreč tram na stropu, ki je vzdahn približno 15 cm globoko v steno dimnika. Ogenj se je razširil že na stukaturo stropa. Poklicni gasilci, ki so bili obvezni približno ob pol 5 zjutra, so takoj prišli z motorno brizgalno. Gasilci, deset po številu, je vodil gasilski vadž Furlan. Gasilci so izbili nekoliko stropa in pogasili tram. Gašenje je trajalo dobro uro. Zaradi hitre pomoči gasilcev škoda ni velika in znaša komaj nekaj tisoč dinarjev. Obrat tvornice se je mogel danes brez ovire nadaljevati.

Prijet slepar

Celje, 12. decembra.

Dolgo vrsto goljufij se je nalezel neki Feliks K. o katerem smo pred kratkim poročali, da so ga bili prijeli radi potepušča. Izjava se za potnika s kladivom mila »Delmondo« v Belgradu. Obiskoval je ljudi in jim z naročilno knjigo prodajal mila. Jemu je tudi naplačila od najmanj 20 Din, pa tudi sto ja več. Naročilnic pa ni dostavljal svojemu skladščiku, temveč jih je z naplňili vred zadržal ter zapravil. Ko so ga včeraj arretirali, so našli pri njem najprej le eno naročilno knjigo brez navedbe firme »Delmondo«. Knjalu pa so iztaknili še dve knjigi, ki sta nosili tiskano firmo.

Iz njih je razvidno, da je možakar v letošnjem avgustu in septembra potovel po krajih Laporje, Makole, Ptujsko gora, Ljubečna pri Celju, Žepina, Višnjevje, Vojnik, Leskovec, Trnovlje, Zadobrova, Spodnja Hudinja, Teharje in Bukovčak. Morda je imel še več takih knjig, a tega doslej še niso ugotovili. Ljudje so mu tako zdajali tisočake, a na milo še danes zmanjšajo. Dve stranki sta se vendar ojmačili ter zadevo prijavili. Aretiranec je bil oddan celstvu okrožnemu sodišču, kamor naj se obrnejo oškodovanci. Mož je najbrž obenem tisti, pred katerim smo zadnjih svarili, češ, da pravilno neke nabožne slike, jemlje naplačila in meščanski župni urad v svoje posle.

Koledar

Sobota, 13. decembra: Lucija, devica mučenica; Otilia, devica.

Novi grobovi

★ Veroučiteljem v vednost in pomirjenje. V letosnjem poletju sem podpisani istočasno s tukajšnjim g. župnikom sporočil veroučiteljem potom »Slovenske odgovor, ki sva ga prejela od kr. banske uprave radi nagrad za verouk za čas od septembra do 9. decembra lanskoga leta. — Danes pa sem podpisani prejel od kr. banske uprave poziv, naj vložim prošnjo za tozadovno izplačilo ter naj prošnji pritožim od šolskega upravitelja očrovljeno priznanico za navedeni znesek. — To vabilo sem prejel jaz, a ni je pa prejel tukajšnji g. župnik. Ker je menda tudi kateri drugi upravitelj ne prejel, smatram kot svojo dolžnost, da to sporolim in dodam svoje mnenje, ki se glasi: Ker je meni kr. banska uprava priznala to nagrado in mi jo bo izplačala, zato naj vsi oni, ki se niso prejeli, mirno čakajo poziva, kakršnega sem dobil jaz. — V Cerkevah ob Krki, 2. decembra 1930. — Tomazin, kaplan.

★ Za dom slovenskih služkinj v Belgradu. Vsem tistim, ki povprašujejo po čeških za dom slovenskih služkinj v Belgradu, javljamo, da morajo dobiti čeke na vsaki pošti in naj niso napisajo št. 54.279 in pripravo Savez služkinja Belgrad. — Odbor.

★ Duhaška vest iz Amerike. Glasilo KSKJ jednotne v Clevelandu poroča: Pred nedavnim je vsled boleznosti stopil v pokoj Rev Frančišek Ks. Bajec, večletni župnik fore sv. Frančiška Sileškega v St. Paul, Minn. Farani bodo š. g. župnika gotovo pogrešali, ker so ga imeli vedno in tako radi, ker je med njimi pastiroval celih 28 let in toliko lepega ukrenil za cerkev. Rev. Bajec je rodil iz Ljubljane, star 64 let in biva v Ameriki že 47 let.

★ Važna odločba glavnega prosvetnega sveta. Ravnateljstvo drž. konservatorija v Ljubljani je prejelo od ministrstva prosvete uradno obvestilo, naslednje vsebine: Glavni prosvetni svet je sklenil na svoji seji dne 27. oktobra t. l. t. da so letna spricelava državne muzičke akademije v Zagrebu ekvivalentna letnim spricelavom državnega konservatorija v Ljubljani; 2. da so diplome o umetniški zgodlosti državne muzičke akademije v Zagrebu ekvivalentna diplomam državnega konservatorija v Ljubljani in veljajo za nastavitev v smislu čl. 74 in 76 zakona o srednjih šolah.

Nekoliko

Panflavin-pastilj

dnevno. Vas obvaruje vsch bolezni grla

★ Odiavite pravočasno svoja vozila, ako ste jih prodali ali pa se nerabita! Avtomobilski klub sporeča: Kdor proda še v teku leta svoje vozilo in o prodaji najkasneje do 5. januarja prihodnjega leta ne obvesti pristojne davčne uprave, mora plačati takso za leto 1931 sam. Davčna uprava ne tirja novega lastnika vozila, temveč vedno enega, ki je še vedno zabeležen za lastnika. Sama odjava pri polični oblasti I. stopnje ne zadostuje in je potrebno poslati davčni upravi posebno odjavo vozila. Isto velja za taka vozila (avtomobile), ki so postala trajno nerabna. Tudi v tem slučaju je javiti nerabnost do 5. januarja prih. leta davčni upravi, ki odpreli komisjonelno ugotovitev nerabnosti. Ker se bliža konec leta in se je letos v nekaj primerih dogodilo, da so bili pozvani bivši lastniki že lansko leto prodanih ali nerabnih osebnih avtomobilov, da plačajo tudi za letošnje leto davčno takso v iznosu 3000 Din, priporočamo radi strogo predpisov točno upoštevanje termina.

★ Sopek vijolie in trobenteč nam je poslala Starodobanka. V tem pozrem času se malokaj dobre na vrta vijolice.

★ V gozdu najdeno kolo. Iz Murske Sobote: Sobočanov hlapac iz Gomilje je doživel zanimivo presenečenje. V gozdu je grabil listje. Ko se je med delom približil k nekemu grmu, ki je zastrmel od začudenja. V grmu je zagledal precej dobro chrانjeno moško kolo. Nekaj časa ga je ogledoval, potem ga je privlekel iz grma in ga peljal domov. Ker ne ve, kdo je lastnik, je zadevo prijavil orožništvo.

★ Načrt mesta Ljubljane s seznamom ulic, javnih postopij, uradov, cerkva, vojaških uradov, vojašnic, konzulatov, knjižnic, denarnih zavodov in

poslojnic v lastnih patačah, šol in dijaških zavodov, bolnišnic, spomenikov, sportnih in zabavnih organizacij oz. prostorov. Dalje obsega novi načrt seznam ulic Most, Viča in Zgor. Šiške. Načrt sta sestavila mestna geometrija M. Černe in M. Tomšič. Cena je sleden: Načrt sta v 5 barvah s seznamom 20 Din, nalepljen na platno s palicami, s seznamom 55 Din; načrti na platinu v žepni oblikli s seznamom 45 Din; na karton nalepljen s seznamom 35 Din; oni pa, ki so načrti sam že preje kupili, pa dobre tudi sam seznam ulic za 5 Din. — Založila je načrt Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Za vsega posameznika, trgovca in pisarne je načrt neobhodno potreben.

★ Din 26.— Vas stane liter finega likerja. 27 vrst esene po Din 6— in najfinješi alkohol nudi drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

★ Lesene jasele. Prodajalna K. T. D. (H. Ničman) v Ljubljani je prejela veliko pošiljko lesensih jasele. Krasno izdelane lesene hlevke v raznih velikostih, kateri so tudi sami brez oseb, t. j. pastirščkov na razpolago. Pastirščki so od 12 do 25 cm visoki. Jasele in kipe si je ogledal g. Jos. Dostal, ravnatelj škof. pisarne, in je izjavil, da je izvršitev dostopna in lepa; nekateri kipe so do kaj ljubki, vse pa je v resnici z umetanjem v celo umetniško izdelano. Jasele so prav primerne za cerkev in bodo ljudem izredno ugodne. Na vsej izvršitvi ni nič igračastega.

★ Drustvo in posameznikom priporočamo za Silvestrove večer in predpustne zabave kuplette Daniela Bučarja, ki so izšli v samozaložbi, Ljubljana, Gradišče 2/II. Vzevki vsebuje 4 kuplette s sprememljanjem klavirja. Dobri se za ceno 15 Din v vseh knjigarnah in pri samozaložniku.

V pomoč gluhonemim mladini

Podporno društvo za gluhonemo mladino ustanovljeno

Na pobudo ravnatelja gluhonemice g. Fr. Grma in strokovnega učitelja g. V. Mazija se je zbral 10. t. m. na državnem moškem učiteljsku v Ljubljani lepo število oseb, ki so si nadeli našlogo, pomagali gluhonemim mladim. Naloži humanitarne organizacije, koje delokrog obsega dravsko banovino, je orisal v lepih besedah g. Fr. Grm. Poudarjal je, da je gluhonemim potreben pomoč, ker ga tlači dvojno zlo: gluhotu in nemot. Nemot je največja zapraka pri vzgoji; prva, ki to obuti, je mati, ki pa svojemu ljubljencu ne more pomagati. To lepo naloge imajo gluhonemice. Za 300 gluhonemih otrok, nahajajočih se v naši banovini, je ljubljanski zavod pretezen, 200 jih še vedno ostane brez pravega pouka in vzgoje. Novo društvo bo moralo podpirati stremljenje za razširjanje zavoda. Največ gluhonemih otrok prihaja iz revnih družin, kjer gospodari bolezen in revščina; taki otroci prihajajo brez napotrebnejšega v zavod. Pomoč novega družila bo dobrodošla. Pri razširjenju našega zavoda je treba misliti na ortotonični laboratorij za zdravljenje govornih hib. To in se drugo so naloge podporno društva za gluhonemu mladino.

Pravila, ki so bila soglasno sprejeta, predpisujejo, nuditi gluhonemim mladim do polnoletnosti moralno in materialno pomoč s tem, da skrbti organizacija, da čim več gluhonemice dece poseča šolo; da preskrbi gojenjem in gojenkom, ki so dovršili učno dobo na zavodu, pa nimajo roditeljev ali pa so siromašni, vstop v primerno službo ali obrt in jih za časa njihove vajenške dobe podpira ter se briga za njihovo nadaljnjo izobrazbo do polnoletnosti; da z javnimi predavanji in izdajanjem poučnih del v besedi in sliki seznanja širše krog o vzgoji in pouku gluhonemcev ter o gluhoti in njenih posledicah itd.

Za predsednika je bil soglasno izvoljen dvorni svetnik g. Franc Federnjak; v odboru: Čepon Janko, trgovec; Mazi Vilko, strokovni učitelj gluhonemih; Urbančič Anton, učitelj-uradnik kr. banke uprave; Šilar Ciril, graver in Zupančič Vito, strokovna učiteljica gluhonemih v pokolu. Računska pregledovala pa sta Gartus Ciril, lekar na župnišču in Splichal Franc, računski svetnik v pokolu.

Malenkostno članarino enega dinarja na mesec lahko daruje vsak humanitarni človek onim režežem, ki žive v večni tišini in ki žele postati istotno vredni člani Slovenske družbe kot so drugi polnoletni ljude. Svoj pristop javite tajniku P. D. G. M. g. V. Maziju, strokovnemu učitelju na gluhenemici v Ljubljani. Novi organizaciji želimo, da bi imela pri svojem vzvratnem humanitarnem delu veliko uspeha in napredka. —nik.

Ljubljana

Proračun ljubljanske občine.

Opozke, ki bi jih občani navedli o proračunu, bo občinska uprava vzela pri pretresovanju v premislek.

Kakor smo poučeni, novi ljubljanski proračun ne vsebuje nobenih novosti. Potrebitno so ostale v glavnem na lanski višini, zvišale pa so se v solskih izdatkih; Ljubljana mora namreč zgraditi novo ljubljansko šolo, in sicer bo ta šola za Bežigradom. Povišanje potrebnih v primeru z lanskim letom znača približno dva milijona dinarjev. Kritje je ostalo v glavnem neizpremenjeno. Davčnine bodo ostale lanske in v lanski višini.

sebe stavili mestni občini ponudbe za popravilo ure. Najvišja ponudba se je glasila na 12.000 Din. Mestna občina pa je dala grajsko uro prej pregledati strokovnjaku, če je sploh še vredna popravila. Uro je pregledal urarski strokovnjak Krvina, ki je obenem občinski svetnik. Izjavil je, da je uro še vredna popravila; celo toliko se da uro še popraviti, da bo kazala pravilen dnevni in nočni čas še celi generaciji. Sklenilo se je, da bo uro popravil najvišji ponudnik, in sicer za 10.000 Din.

Poročilo gospodarskega urada

Karel Arko bi bil rad poslav radio anteno, toda prečiščen gremij iz principa ni mogel ugoditi, ker že ves čas dosledno odklanja vse enake prošnje. — Ponovno se je sklenilo, da mora stojnica na Dunajskih cestah poleti v Zadružne zvezze, last g. Grdadolnika, na vseh način prečiščen. — Na prošnjo Narodne galerije se je podaljšala za tri leta najemna pogodba za Jakopičev paviljon. Dolčilo se je tudi, da bo vsa popravila, ki bi veljala do 5000 Din, izvršila na svoje stroške mesina občina namesto prispevka Narodne galerije. Popravila, ki bi veljala več, pa mora oskrbeti na svoje stroške Narodna galerija sama. — Urad za pospeševanje obrti ima od mesne občine v najemtu kos sveta ob Ljubljani, na Pasjemu brodu, kjer goji vrborejo. Pogodbu se je podaljšala do nadaljnega, odpovedljiva pa je na šest mesecov.

Poročilo gradbenega urada

Skropicavo cest izven mestnih meja, in sicer Dunajske ceste od Vrbančka v Stožičah do savskega mostu, se odkloni, ker mestna občina v ta namen nima dovolj škopljinov avtomobilov na razpolago. — Sklene se nabaviti 800 kosov povečanih načrtov mesta Ljubljane v merilu 1:15.000 za 5540 Din, katere je izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Na prošnjo prizadetih se sklene, da se bo čimprej odprla za promet Kumanovska ulica.

Graditev novih hiš

Izdaša so se sledenja stavbna dovoljenja: Reberniku Francu za zgradbo delavnice v Komenskega ulici; Weissu Jožefu za gradbo pritlične hiše v Vipavski ulici; Slepšu Jakobu in Anici za zgrajbo enonadstropne hiše v Hradeckesa vasi; Hrovatinu

Maksu za adaptacijo desne strani hiše na Rimski cesti; Podlesniku Štefanu za zgradbo mesarske stojnice na Dolenski cesti; Pretnarju Josipu za zgradbo parne pekarne na Tršički cesti; Pavlovcu Francu za nazidavo prvega nadstropja na dvorišču v Rožni ulici; Koplerju Otarju za zgradbo hiše na parceli št.

Otvoritev zračne poštne zveze med Belgijo in Kongom. Dne 10. t. m. sta letalca Fabry in Vanderlinden otvorila redno poštno letalsko zvezo med Brusljem in Belgijskim Kongom.

Severo-ameriški Indijanci

Ameriški učenjak William Atherton je objavil v reviji >Current History< zanimivo razpravo o severoameriških Indijaneh, v kateri pravi med drugim:

>Velika množina današnjih Indijancev je delamržna, izredno uboga in se radi tega slabu hrani. Procentualno umrje na jetiki sedemkrat več Indijancev kakor belih. Umrljivost

Novi poljski sejmski maršal, bivši ministrski predsednik dr. Switalski.

dojenčkov je pri Indijanceh dvakrat večja kakor pri belih.

Ko so prišli beli v Ameriko, so bili domačini redko raztreseni po vsej celini. Mnogi izmed njih so živelji nomadsko življenje in so se hranili z divjačino in ribami. Nekateri so gojili tudi poljedelstvo. Očvidno pa so bila živila, ki so jih Indijanci pridobili potom poljedelstva ali lova, nezadostna, da bi pripomogla naraščanju in razširjanju indijanskega prebivalstva.

Indijanci so dali svetu nekatere dragocene produkte. Prvim belokožcem, ki so prišli z njimi v dotiku, so razdelili skrivnost o tobaku, ki so ga oni že kadili v pipah. Skoro šez noč se je to udomačilo tudi že pri Evropejcih. Tudi za krompir se imamo, kakor znano, zahvaliti Indijancem, ravno tako tudi za koruzo.

Klub visoki umrljivosti pa vendarle Indijanci počasi naraščajo po številu, zakaj število rojstev je pri njih za 50% večje, kakor pri belih. V zadnjih 20 letih se je njih število vsako leto povprečno povečalo za 2000, in danes znaša število Indijancev v Združenih državah Severne Amerike že 355.000. Dvomljivo je, ali je sploh kdaj poprej bilo v Ameriki takole Indijancev.

Vsek Indijanc je, dokler ga oficielno ne izjavijo za >kompetentnega<, varovanec vladne. Ti varovanci so razdeljeni v 193 plemen, ki govore 58 jezikov, in žive na 200 rezervacijah.

Graf Julij Karoly, čuvar krone in član zgornje zbornice, je bil te dni imenovan za madjarskega zunanjega ministra.

cijah v 26 državah. Največ Indijancev, ki so varovanci vlade, je v državi Oklahoma, namreč 120.000. Sledi Arizona z 49.000, Južna Dakota s 23.000, Nova Mehika z 22.000, Kalifornija z 19.000, Minnesota s 15.000, Montana in Washington s 13.000 itd.

Nekateri indijanskih rodov posedujejo bogata zemljišča. 2229 Osage-Indijancev v Oklahomi zasluži pri svojih zemljiščih toliko, da znaša povprečno na glavo letno 10.000 dol. Mnogi rodovi posedujejo še danes rudnike cinka in svinca. Indijanci v Orogonu in Washingtonu imajo v svoji posesti bogate gozdove.

S tem pa ni rečeno, da so Indijanci bogato ljudstvo, kajti zgoraj omenjeno bogastvo se tiče le manjšine Indijancev. Velika večina pa živi na malo vrednih rezervacijah, in so tako revni, da skoro vedno stradajo.

Vlada Združenih držav da letno 20 milijonov dolarjev za okrog 200.000 podpore potrebnih Indijancev. Trudi se, da bi Indijance pripravila do tega, da bi zapustili rezervacije in se pomešali z belim prebivalstvom. Manj nego polovica indijanskih otrok poseča že šole, ki so urejene le za pouk Indijancev, vsi ostali pa obiskujejo že šole belih. Vlada upa, da bo sedaj odraščajoča indijanska generacija tako vzgojila, da bo lahko prevzela tudi poklice, ki jih do sedaj opravljajo samo beli.

Zimski sport na Japonskem. Tudi v zimskem sportu tekmujejo sinovi vzhajajočega solnce z zahodnimi sportniki. Kakor hitro zapade prvi sneg japonske gore, hite smučarji v naravo, da trenirajo.

Znala si je pomagati

Ravnatelj nekega razkošnega pariškega hotela se je zadovoljno smehtjal. Pravkar ga je obiskala tajnica neke inozemske princezinje, da se prepriča, če bo Njena Visokost našla v njegovem hotelu primerno bivališče. »Ampak najstrožja tajnost! Njena Visokost potuje incognito in ne mara, da bi jo nadlegovali časniki in drugi radovedneži. Samo poslanik nene države ve za njeno bivanje v Parizu. Vse to je ravnatelj tajnici zagotovil.

Princezinja je prišla, zelo elegantno običena, vendar globoko zastrta. Med globokimi pokloni so jo spremljali v najrazkošnejši oddelk hotela. Tri dni sta jo videli samo njena tajnica in sobarica. Cetrti dan pa ravnatelj ni več mogel zmagati svoje radovednosti in je prosil za sprejem pri princezinji. Bil je sprejet in je najpokornejše vprašal, če je Njena Visokost zadovoljna s postrežbo. Obenem si je dovolil najponižnejše in seveda pod najstrožjo diskrecijo vprašati po imenu svojega visokega gosta. »Moje ime,< se je smehtala princezinja, »moje pravo ime je gospa X., in sem soproga lastnika tega hotela. Topot se me ne bo zopet tako lahko znebil.«

Gospod ravnatelj je bil ves razočaran. Hitro je telefoniral gospodu X. Ta je prihitel, videl in izjavil, da je premagan. Pred par leti se je ločil od svoje žene in ukazal hotelskemu osebju, da ne sme pod nobenim pogojem pustiti, da bi žena še kdaj prestopila prag hotela. Sedaj pa, ko se je nepričakovano zopet vgnezdiла, je videl pred seboj dolgotrajne procese in visoke odvetniške račune. Žena pa sedi v razkošnem oddelku hotela in se smeje.

Futuristi proti makaronom

Pred nekaj dnevi so v Milanu zborovali italijanski futuristi in njihov poglavar Marinetti je ob tej prilikai napovedal v svojem govoru križarsko vojno proti makaronom. »Čas je zrel,< tako je dejal, »da se tudi italijanska kuhinja zrevolucionira. Ministrona (gosta juha) lahko še ostane na jedilnem listu, ker s svojo zeleno barvo spominja na lombardsko ravnino, ravno tako tudi makaroni z morski školjkami, ker predstavljajo vulkan, iz katerega se kadi. Prav tako riž, pripravljen na milanski način. Otvoriti pa se mora boj proti vsem jedilom, ki pripadajo preteklosti. Potrebne so jedi, ki osvežujejo telo in duha. Te pa morajo biti okusno pripravljene, in naj magari makaroni pridejo po vso veljavo.< V tem trenutku so Marinettija prekinili viharni klici. Prijatelji in sovražniki makaronov so si skočili v lase. Nekateri so kričali: »Makaroni so krona italijanske kuhinje; gorje onemu, ki jih hoče odpraviti!< — Drugi pa: »Prišla je ura, ko bom napravil konec z njimi; makaroni so znamenje starostne oslabelosti!< Nasledil je Marinetti sam posegel v boj in kričal po dvorani: »Makaroni človeka napenjajo in povzročajo tolste trebuhe! Doli z debelim trebuhi!< Končno je morala poseči vmes politica, ki je zborovanje razpustila.

400.000 volivnih plakatov v Budimpešti

Ogrski občinski volivni red določa, da ob volivah samih nihče ne sme lepiti ali deliti volivnih plakatov. Zaradi tega so se politične stranke minule dni požurile, da so pred volitvami temeljito izkoristile agitacijo s pomočjo plakatov. Vse hiše, plotovi in zidovi so bili pisani od plakatov. Hišni posestniki nimajo pravice ob dovoljenem času zabraniti plakatiranja na svojih hišah. Na plakatih so se včasih vrstile cele bitke nasprotujočih si strank. Tako je n. pr. socialno-demokratska stranka nalepila plakat, na katerem je bila naslikana toneča ladja, ki naj bi predstavljala dosedjanje vladajočo magistratno stranko — krščanske socialce, nad ladjo pa je bil v velikih črkah radioklic na pomoč: SOS. Tri dni nato je nalepila krščansko-socialna stranka plakat, na katerem je bilo videti, kako na morju eksplodira in gori parnik, ki je nosil naslov: »Socialna demokracija«; spredaj pa je ponosno plul prekoceanski parnik z napisom: »Krščanski socialist«. Ljudje so iz socialdemokratičnega plakata zbijali norčice, češ, da je socialna demokracija »v sosu«. — Vsega skupaj je izšlo za te občinske volitve v Budimpešti okrog 400.000 plakatov in tiskarne ter litografije so zaslužile približno dva milijona dinarjev.

Smešnice

»In tako ni bilo več mogoče rešiti vašega prijatelja iz rok ljudoočev?«

Raziskovalec: »Zalibog, nemogoče, milostljiva. Ko sem prišel tja, so ga ravno prečrtili na jedilnem listu...« *

Slavni otroški filmski igralec Jackie Coogan je v Pariz obiskal tudi gledališko igralko Mistinguette. Ta ga je hotela objeti in poljubiti. Mali pa se je branil.

»Kaj, se je smehtala igralka, sali si že prestar, da bi te smela poljubiti?«

»Jaz ne,« je odvrnil Jackie Coogan, »ampak vi, gospa.«

V znamenju božičnega nakupovanja.

»Dober dan, ljuba gospa Kavka — Vam smem predstaviti svojega moža!«

Kulturni obzornik

Lep literarni večer

V času, ko smo že pričakovali zadnjih ur slovenske kulturne aktivnosti in se že skoraj pripravljali na popolno kulturno mrtvilo, smo doživelj lepo manifestacijo slovenske volje do kulture in do vsega, kar je lepo. Bilo je to v četrtek na literarnem večeru mladih, ki ga je priredil Penklub, slovenski center Ljubljana, sekcija Mladi Pen. Udeleženci tega večera — bilo jih je toliko, da je bila zelena unionska dvorana polna do zadnjega kotička — so prišli, ne iz radovednosti in ne zaradi dobre reklame, temveč predvsem zato, da dočakajo veliko doživetje prvih znakov, ki naj napovedo bližajoči se konci dolge mrtve pavze v slovenskem kulturnem gibanju. To doživetje se dočakali. V sedanji dvorani je žalostno odmevala plesna glasba in vabila k plesu drugo mladino, tu pa so udeleženci na literarnem večeru sledili izrazom ustvarjajoče volje mladih napovedovalcev prihodnjih časov, ko bodo kultura, lepota in poezija prva, zabava in vse drugo pa šele za njimi. Bil je prvi večer »Mladega PENa«, prireditelji pa jih nameravajo prirediti še več in ne samo v Ljubljani, temveč tudi v provinci.

Spregovoril je na prej France Vodnik. Poudaril je, da je Ivan Cankar, katerega smrti današnja obletnica je danes, zgled boritelja za enoto nacionalno-kulturno vzgojo. Ta izključuje strujarska stališča in koristi, določevana z vidikom pripadništva. Novi kulturni rod hoče nastati v vse smeri življenja in hoče biti v kulturnih odnosih enoten, človeški in preprost, hoče biti brez vsake ekskluzivnosti in duševnega nasilja. V novem roku sta se srečala umetnost in življenje in to srečanje se izraža v sintetičnem umevanju umetnosti. Umetnik ni več suveren estet, med njim in življenjem ni več prepara.

Za temi širšimi smernicami je izpovedal France Vodnik z esejem »Pot v tempelj« še svoj osobni nazor o pojmovanju kulture, umetnosti in življenja. Novi rod naj ne gradi sistemov, posebno ne takih na aprioristični osnovi. Iskrenost do samega sebe je zanj prva zahtevo. Nova kultura je v znamenju dualističnega nazora, ki gradi iz antitez človeškega in božjega sintezo bogočloveškega, krščanskega, religioznega veselstva. Umetnost vedno izzareva nekaj, kar moremo nasproti obliki postaviti kot idejo. Nasproti ekskluzivnemu estetičnemu, prav za prav naturalistično estetičnemu idealu postavljamo ideal sintetične umetnosti.

Za Vodnikom so brali svoje stvari Anton Ocvirk, Ludvik Mrzel-Frigid in Mire Klopčič. Slike tvorne mlade slovenske poezije bi bila popolnejša, če bi bral svoje pesmi tudi France Vodnik, vsaj razlika med temi štirimi bi bila vidnejša. Ocvirk je bral pesmi »Ifigenija žaluje«, »Stanac in Requiem«, Mrzel pa štirje: »Jesenec«, »Luč na stopničah«, »Domove«, »Luč v sobi« in »Sloven«, Klopčič pa »Dvoje pisem iz celice«, »Hodim med oljki« (posvečeno Šrečku Kosovelu) in odlomek iz recitacijskega zborna »Noč«.

Moč Antonia Ocvirka je pretežno v njegovi blesteli formi. To bi bilo drugemu v korist. Ocvirk je skoraj v pogubu, zakaj njegova dovršena oblika zasenčuje vse, kar je še drugač v njegovih stvarih. Tako človek zmanjša globokih občutij, doživetja, strastnih konfliktov ali notranjega razdora, temveč je edino, kar še ostane poleg lepih verzov, nekaj mirnih impresij, sprejetih z vso pasivnostjo poeta in tako tudi podanih. Ocvirk je šel do skrajnih meja, ki jih more v tej smeri doseči poezija, če hoče še biti poezija. V zastugu pa mu bo šteta izpljenjen njegovih primerov v čistost diktije. Tu je Ocvirk res iskalec novih poti.

Mrzelove štirice ganejo človeka. Mimo toliko stvari hodimo v življenju, toliko drobnih čudes je okoli nas, pa jih ne opazimo. Mrzel jih On je poet mikrokosma, pa je zato v njem le toliko kozmične, iskrene ljubezni. »Svet je malo bolj ubog, kakor jaz«, pravi. On je med tistimi redkimi, v katerih stvareh je svetobolje, pa mu le verjamemo, ker zna povedati zakaj. Saj je vse, kar napiše, prav za prav le nežna analiza dogodkov, ki niso dogodki, temveč dejanja v malem, analiza drobnih stvari, ki žive malo, a herojsko-osamljeno življenje in analiza lastne in vesoljne vesti. Nekaj je v človeku, kar ga opominja k topoti in zopet nekaj, kar mu brani napraviti en sam korak daške. Pevec te tipe notranje borbe je Mrzel. Ceprav je Mrzel slog le sredstvo, vendar tudi iz sloga samega diha človeški-poet. Očitno je, da se je učil pri Cankarju, ni ga pa slepo posnel, temveč iz njega in sebe samega ustvarja svoj lastni, Mrzelov slog.

Klopčič je preprost, a izzareva iz sebe mnogo, zelo mnogo. Na ta način se na svoj način približuje Vodnikovemu idealu umetnosti. Ko spoznaš in občutevaš njegove stvari, se ti zdi, da vidis, kako steza dvoje rok preko rešetke, za njimi pa vidis človeški obraz v zopet nekaj, kar mu brani napraviti en sam korak daške. Pevec te tipe notranje borbe je Mrzel. Ceprav je Mrzel slog le sredstvo, vendar tudi iz sloga samega diha človeški-poet. Očitno je, da se je učil pri Cankarju, ni ga pa slepo posnel, temveč takoj močno prepričeval.

Bil je lep večer. — C. K.

Lepe knjige za nizko ceno: Za 5 Din sledče štiri povestne knjige: Škapulir sužnja. Zgodba male Marice. Janko in njegov angel. Male pomočne misijonarke. — Za 8 Din sledče štiri igre: Afindra, zamorska deklica. Umišljeno zamorčka. Klic božji. Lakota v črni deželi. — Za 6 Din sledče dve igri za mladeniče: Misijonar. Naprednjak ob Kongu. — Vse igre se dobijo pri Družbi sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Metelkova 1. Ista družba je izdala tudi novo božično igro: Skrivenost sveta noč. Cena 7 Din. — »Odmet iz Afrike«, misijonski mesečnik s slikami. 27. letnik. Cena na leto 10 Din. — Izdaja Družba sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Metelkova ul. 1. — Vsi naročniki so deležni letno 500 sv. maš, katere berejo afriški misijonarji v njihov namen. — Vsebina novembarske številke: Brstje, cvetje in cvetke iz Afrike. — Težavnji misijoni. — Prvi škof zamorec. — Za rešitev najmlajših. — Paganstvo v Dahome propada. — Pri ljudeh brez prstov. — Apostolsko delo. — Uslišane molitve na priprošnjo služabnico božje Marije Terezije Ledohovske. — »Zamorček«, mesečnik s slikami za mladino. — 18. leto. Cena 7 Din. Izdaja ga Družba sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Metelkova ul. 1. — List »Zamorček« je pravo veselje za otroke. Vsebina novembarske številke: Ndirira. — Sv. maša malega Molumbe. — Pri pletenju. — Ljubeče srce malega zamorečka. — Zgodaj je šla k Bogu, a je vendar že učakala mnogo let. — Kaira in Fatima pripravljata svoje dogodbe. — Som.

Standardizacija kmet. pridelkov

Poročilo g. Vladič. Pušenjaka na zborovanju Kmetiške zveze v Mariboru dne 10. t. m.

Težka gospodarska kriza celega sveta je v prvi vrsti kriza našega kmetijskega gospodarstva. Cene kmetijskih izdelkov so padle izredno nizko, dočim so cene industrijskih proizvodov razmeroma male padle. Težkoče pri vnovčevanju kmetijskih pridelkov so vedno večje. Kupna moč kmetov je zelo padla, kar brido občuti vse gospodarstvo. Agrarno državo na vzhodu in jugu Evrope so na več konferencah lani in letos razpravljale o izboljšanju izvoza kmetijskih pridelkov v inozemstvo. Zeloč odstranil medsebojno konkurenco je prišlo do sporazuma vseh podzražavnih organizacij za izvoz kmetijskih pridelkov. Najbolj porabljeni redstvo za ohranitev rentabilitete kmetijstva so bile zaščitne carine. Prihodnja gospodarska konference v Zvezni na stališču agrarnih držav glede preferenčnih carin na odobrila brez pridržka. Zato so potrebeni tudi drugi ukrepi. Nekatere države so ustanovile družbe za regulacijo promete nekaterih kmetijskih izdelkov, subvencioniranje posameznih kmetijskih panog, uvede obvezen odstotek veljave domačega žita. Tudi pri nas ne zaostajamo za drugimi državami. Posebno mnogo pridržuje naše kmetijstvo od priviligirane izvozne družbe, ki ima na razpolago dovolj sredstev. Načinjene pa je po leg izboljšanja producije tudi izboljšanje vnovčevanja kmetijskih pridelkov. Ce pa hočemo imeti dobro organizacijo vnovčevanja in izvoza kmetijskih pridelkov, moramo izvesti standardizacijo kmetijskih pridelkov. Standardizacija pomeni priznavanje in pripravo blaga gotove enotne dobe kakovosti, ki je stalna ne samo z ozirom na notranjo vsebino, temveč tudi glede zunanjega izgleda. Standardizovan blago je enakomerno in enakovredno leto za leto. Standardizacija pa ni samo tehnični problem producije, temveč tudi sredstvo vnovčevalne politike, pot k izboljšanju na trgu. Standardiziranim blagom se radi kvalitete blaga da pridobiti mnogo odjemalcev. Standardizacija nam daje veliko koristi. Prihrani se mnogo na produkcijskih stroških. Mogoča je trgovina na veliko, da enotno blago se lahko vrši večja in uspešnejša reklama.

Izvedba standardizacije.

Tehnika standardizacije obsega tri dobe: ugotovitev standarda (izbira, določitev vrst), razvrstitev

tev blaga v standarde (sortiranje) in kontrola standarda. Največ dela pripada zadrugom in dobrim organizatorjem. Sodelovanje zadruž je nujno potrebno iz raznih razlogov. Država pa največ izvršuje kontrole in ščiti blago, ki je opredeljeno z zaščitno znakom. Vsi kmetijski pridelki se dajo standardizirati. V Uniji ima zakon smernice glede vseh vrst kmetijskih pridelkov, v Kanadi smernice na stari glavne vrste žita, v Uniji imajo zakon o standardizaciji žita, na Danskem, Norveškem, Mađarskem in v Nemčiji se vrši standardiziranje krompirja, v Angliji jajc, v Ameriki in Italiji sadja, v Baltiških državah lenu. Na Danskem, in Hollandskem imajo standardizacijo sirovoga masla, na Holandskem, v Švici in Franciji pa standardizacijo sira, v vseh teh državah je uvedena zaščitna znakoma.

Pri nas.

Predpriprave za standardizacijo so velike. V Ameriki je bilo treba 7 let intenzivnega dela, da je prišlo do standardizacije. Pri nas moramo delati na to, da pridemo v prvi vrsti do enotnih vrst pridelkov, do onih vrst, po katerih je povpraševanje, ki lahko dobre odjemalce. To delo se sedaj vrši v posameznih okrajih v sadnih izborih. Pred kratkim se je izvršila standardizacija perutnine v Sloveniji. Nadaljnje naše stremljenje mora biti, da stalno leto za letom nudimo odjemalcem kmetijske pridelke iste vrste in iste dobre kakovosti. Kakor v drugih državah, so tudi pri nas poklicane naše kmetijske zadruge, da s pomočjo kmetijskih družb in kmetijskih zvez, dokler nimamo kmetijskih zbornic, nadalje s sodelovanjem kmetijskih šol in strokovnjakov izvrši to delo. Zadruge so v prvi vrsti poklicane in najbolj sposobne, da izvedejo standardizacijo kmetijskih pridelkov. Da pa bodo mogle to načelo rešiti, je treba, da imajo trgovske izvežbanje voditelje in da nastopajo skupno. S tem se odpira zadružništvo nov lep delokrog v korist kmetijskega stanu, pa tudi v korist zadružništva samega. Naloga državnih oblasti pa bo, da budno pazijo, da bo blago v inozemstvu le blago, ki je sposobno konkurirati z drugimi državami, da si orhanimo pridobljenia tržišča, kakor tudi, da z zakonskimi odredbami ščitimo standardizirane kmetijske pridelke.

743.8 (+42.4), posojila 1.501.0 (-55.6); pasiva: bankovci v obliku 5.405.5 (+1.8), drž. terjatve 67.6 (+3.0), obveznosti 866.9 (-0.7); ostale postavke neizpremenjene.

Poštnočkovski promet. V mesecu novembru t. l. je radi nazadovanja konjunkture in sezonskih vplivov v primeri z otkritjem poštnočkovski promet padel od 6.210.5 na 5.925.7 milij. Istočasno so dosegli vloge na računih rekordno višino 914.4 milij. (konec oktobra 874.7 milij.). Tudi hranilne vloge so narasle od 191.7 na 196.1 milij. Din. — Skupni promet v prvih 11 mesecih t. l. je dosegel 59.715.4 milij. Din v primeri s 54.329.6 milij. Din v prvih 11 mesecih lani.

Borza

12. decembra 1930.

DENAR

V današnjem deviznem prometu se je tudi pri nas poznalo nazadovanje tečajev. Promet je bil srednji in je vse zaključene devize dala Narodna banca.

Ljubljana. (V oklepajih zaklj. tečaj.) Amsterdam 2276 bl., Berlin 1346—1349 (1347.50), Bruselj 789.26 bl., Budimpešta 989.04 bl., Cuih 1.094.40—1.097.40 (1.095.90), Dunaj 793.84—796.84 (795.34), London 273.96—274.76, (274.36), Newyork 56.265—56.465 (56.365), Pariz 222.03 bl., Praga 167.27—168.07 (167.67), Trst 295.60—295.78.

Zagreb. Amsterdam 2273—2279, Berlin 1346 do 1349, Bruselj 787.50—790.50, Budimpešta 987.54 do 990.54, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 796.84, London 273.96—274.76, Newyork 56.265 do 56.465, Pariz 221.03—223.03, Praga 167.27 do 168.07, Trst 294.65—296.695. — Skupni promet brez kompenzacije je znašal 11.8 milij. Din.

Belgrad. Berlin 1346—1349, Budimpešta 98.754—99.054, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 793.84—796.84, London 273.96—274.76, Newyork 56.265—56.465, Pariz 221.03—223.03, Praga 167.27 do 168.07, Trst 294.61—296.61.

Curih. Belgrad 9.12625, Amsterdam 207.625, Atene 6.69, Berlin 122.945, Bruselj 72—, Budimpešta 90.225, Bukarest 3.06, Carigrad 2.44, Dunaj 72.595, London 25.0325, Madrid 55.20, Newyork 51.25, Pariz 20.255, Praga 15.29, Sofija 3.735, Trst 26.985, Varšava 57.80, Kopenhagen 138—, Stockholm 138.35, Oslo 138—, Helsingfors 12.975.

VREDNOSTNI PAPIRI

Tendenca za državne papirje je bila nekoliko slabša pri slabem prometu, vendar so tečaji ostali

v glavnem neizpremenjeni z izjemo vojne škode, ki je popustila. Bančni papirji beliščje zaključek v delnicah Zemaljske banke, ki je bila v primeri z včerajšnjo izviro in je bila zaključena po 129. Nadalje je bila zaključevana Jugobanka, uvodoma po 77.50, kasneje po 78, končno pa je popustila na 77. Industrijski papirji beliščje nadalje neizratno zanimanje in je bila zaključena le sarajevska pivovarna po četrtem tečaju 210.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 93 bl. 7% Bler. pos. 81 bl. tob. srečke 40 bl. Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 122 den. Prašedona 935 den. Kred. zavod 170—180. Večve 124 den. Stavbna 40 den. Split cement 400 bl. Ruše 235—255.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 86—87, agrari 52.50 bl., vojna škoda 426, 427, kasa 425.50, 426 (426, 425.50), 12. 426, 426.50 (426.25), 2. 416.50, 417 (416.50), srečke Rdeč. križa 50 bl. 8% Bler. pos. 91 do 92.50, 7% Bler. pos. 81—81.50 (81.50), 7% pos. DHB 80—80.875, begl. obv. 69—72.25. — Bančne delnice: Ravnača ora 75 d. Hrvatska 50 d. Katalička 35—37, Poljo 56—57, Kreditna 96 d. Union 190—191, Jug. 76.50—77 (77.50, 78, 77), L. k. ed. 122 d. Medunarodna 67 d. Občna 36 d. Prašedona 935 d. Srbska 196—199, Zemaljska 128—129 (129). — Industrijske delnice: Nar. žum. 25 den., Guttmann 130—140, Slaveks 50—55, Slavonija 200 d., Našice 950—995, Pivara Sar. 205—215 (210), Drava 235—236, Šešterana 298—303, Nar. ml. 20 d., Os. lev. 200 d., Brod. vag. 90 d., Union 95—115, Večve 124 d., Isis 41—45, Raščeva 375—390, Ocenica 220—227, Jadr. plov. 555—575, Trboveljska 371—373.

Belgrad. Narodna banka 8.140—8.180, 7% inv. pos. 88, agrari 53.50, vojna škoda 426—426.50, 12. 427, 7% Bler. pos. 80.75, 7% pos. DHB 80—80.50.

Dunaj. Dun.-sav.-jadr. 86.25. Wiener Bankverein 16.80, Creditanstalt 46.90, Escomptege 157.50, Aussiger Chemische 154.60, Mundus 140—, Alpine 18.62, Trboveljska 46.70, Prager Eisen 334, Leykam 3.20, Rima Murany 64.25.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu: London 7% Bler. pos. 80—80.75, Newyork 8% Bler. pos. 91.50—92.50, 7% Bler. pos. 80—81, 7% pos. DHB 79.50—80.

Zitni trg

Danes na trgu pšenice nismo zabeležili nikakih izpremenjemb, pač pa se je ponovno učvrstila koruza, za katere se je danes zahtevalo za staro že 104, za umetno sušeno blago pa nad 95. Privilegirana izvozna družba kupuje blago in sicer potisk pšenico po 145 bečko po 138, posavsko donavsko po 125, ravnatako srbijsko in bosensko natovorjeno v šlepe.

Novi Sad. 12. dec. Koruza: bč. sr. stara 95—97.50, bč. sr. nova 77.50—82.50, bč. sr. nova dec. jan. 82.50—85, bč. sr. nova mare. april. maj 92.50—97.50, sr. nova posušena 94—96, sr. nova posušena ladja 95—96. — Promet: pšenica 29 vanov, oves 3, koruza 43, moka 8, otrobi 4 vagonov. — Tendenca: koruza slabša, ostalo neizpremenjeno.

Sombor. 12. dec. Pšenica: bč. potiska šlep 80 kg 142.50—147.50, bč. okol. Sombor 78 kg 130 do 135, gbl. 79-80 kg 142.50—145, sr. 78-79 kg 127.50—132.50, slav. 78 kg 127.50—132.50, ban. Begi šlep 79 kg 137.50—142.50. — Koruza: bč. nova posušena 92.50—97.50, bč. sr. nova, garant. 82.50—87.50, bč. sr. nova dec. jan. 85—90. — Otrobi: pšen. bč. 75—80. — Vse ostalo neizpremenjeno. — Tendenca: neizpremenjena. Promet: 266 vagonov.

Budimpešta. Tendenca: slabla. Promet: mirenska pšenica: mare 12.56—12.57, zaklj. 15.26—15.27; maj 15.16—15.18, zaklj. 15.18—15.19. Rž: mare 9.74—9.85, zaklj. 9.79—9.80. Koruza: maj 12.38—12.50, zaklj. 12.43—12.45; translat maj 10.34.

Dobave

Strojni oddelek Ljublj. žel. ravn. sprejema do 22. t. m. ponudbe glede dobave 1800 kg lino z natega železa. — Ravn. drž. rudnika Velenje sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 5000 kg kruze, 300 kg testenin in 200 kom. krtca za ribanje. — Ravn. drž. rudnika Baza sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 10 kom. tolkačev za kamnjenje. — Ravn. drž. rudnika Kakanji sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave 3000 kg masti za jamske vozičke. — Dne 18. t. m. se bo vršila pri Dravski stalni vojni bolnici v Ljubljani licitacija glede dobave mesa, kruha, zdroba, suhih sliš, sladkorja, čaja, kakao itd.

Prodaja raznega blaga se bo vršila na licitaciji dne 15. t. m. pri Glavnji carinarnici v Ljubljani.

Oddaja zakupa restavrancije na postaji Metković se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 27. t. m. pri ravn. drž. žel. v Sarajevo. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Oddaja zakupa restavrancije na postaji Lašva se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 29. t. m. pri ravn. drž. žel. v Sarajevo. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Radio

Prodaja aparatov v USA.

Vrednost prodanih aparatov v USA je znasha v prvem polletju 1930 231 milijonov dolarjev (224 milijonov za isto dobo v letu 1929). Dodatno naj bi omenimo, da se razdeli ta vrednost za prve tri meseca na 144 milijonov, za druge tri pa le na 87 milijonov.

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 13. decembra: 12.15 Plošča (mešan program). — 12.45 Dnevne vesti. — 13. Cas, plošče, borza. — 17.30 Pleše. — 18.30 Viktor Pirnat: V dolini gradov (grad Kamen in grad pred malim mostkom). — 18.30 Radio-orkester. — 19.30 Gospa Orfhaber: Angleščina. — 20. B. Horvat: Filmska kultura. — 20.30 Člavkova ura. Radio-orkester. — 21.30 Pevali duet (Meze-Golob). — 22. Poročila in časovna napoved. — 22.15 Hawaj-jazz.

Nedelja, 14. dec.: 8.00 Kmetijska ura. — 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.00 Versko predavanje: Metanoeie (Valer. Učak). — 10.20 I. Kaiser: O evropskem gospodarskem življenju. — 10.45 Sah. — 11.00 Koncert radio orkestra. — 12.00 Časovna napoved in poročila. — 15.00 Gde. Lebarjeva: Kmetijska žena. Senec na življenjski poti. — 15.30 Plošča (slovenska glasba). — 16.00 Humoristično živo, pistjet Milčinski. — 16.30 Koncert pevskega društva »Sava« z Jesenic. — 17.30 Clarke: »Dvojce, dramski igra (Ljudski oder). — 19.00 Prenos iz Prage: Novak: »Lucerna«, opera. — 22.00 Poročila in časovna napoved. — 22.15 Radio orkester.

Drugi programi:

Nedelja, 14. decembra.

Belgrad: 9.00 Prenos iz Saborne cerkve. 11.00 Plošče. 12.30 Radio orkester.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vratilca 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najnajšji oglas + 5 Din. Oglas nad dnevni vrtice se računajo višje. Za odgovor znamke Na vprašanja brez znamke ne odgovarjam!

Službodobe

Boljša služkinja za vse se sprejme. Tavčarjeva ulica 6, II. nad.

Učenka

hči dobrih kršč. staršev, poštena, nadariena in pri-dna, se sprejme v trgovino meš. blaga na deželi. Dana je prička, da se iz-či gospodinjstva. Oskrba v hiši. Dopise pod »Učen-ka« št. 13964 na upravo »Slovenca«.

Dopisnike

posebno iz manjših in najmanjših krajev drav-ske banovine isče informacijsko podjetje. - Ponudbe pod »Vesten 10« na upravo »Slovenca«.

Kuharica

dobro izurjena, čista in poštena, z dobrimi spričevaji, srednjih let, dobi trajno službo pri fini družini tretih oseb v večjem trgu Dolenske Ponudbe pod »Verzirana kuharica št. 14036« upravi »Slov.«

Hlapec!

Sprejme se 1. januarja na večjem posestu v bližini Ljubljane hlapec, ki je dobro vajen pri konjih in zna vsako delo. Biti mora pošten, trezen in za-nesljiv. Plača po dogovoru. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod znamko: »Priden št. 14.056.«

Pouk

Soferska šola prva oblast, konc. Ča-mernik, Ljubljana Dunaj-ska c. 36 (Jugauto). - Tel. 2236 Pouk in prak-tične vožnje.

Stanovanja

Trisobno stanovanje oddam. Pojasnila v upravi »Slov.« pod št. 14.057.

Vnajem

Gostilna

dobro obiskovana, v in-dustrijskem kraju, tik far-ne cerkve, se odda na račun proti primerni kav-ciji. Ponudbe najkasneje do 24. decembra na za-drugo »Katoliški dom« v Mežici, kjer se izvedo tudi podrobni pogojci.

Hiša št. 45

nova, v prometnem kraju Rakek, ob glavnih cesti, pripravna za trgovino ali obrt, se odda v na-jem cela, ali pa se tudi proda. Pogoji se izvedo pri lastniku — Naslov v upravi lista štev. 14.018.

Lokale

za pisarno v sredini me-sta, poleg Marijinega tra-ga, odda dr. Fran Franc, Miklošičeva cesta 4.

Posestva

Parcela

blizu Urbančka v Stož-cah št. 2 se v nedeljo 14. decembra ob 3 po-poldne ugodno proda.

Enonadstropna hiša

nova, dvostanovanjska, in vrt, ob Dunajski cesti, se proda za 170.000 Din.

Upravlja v društvu po-sestnikov. Salendrova 6.

Hiša, vrt in gozd

v občini Rakek, napro-daj pod »1931/P.«

Hišica

s trgovino z mešanjem bla-gom, enonastropna, s ma-lim vinogradom in zida-nico, vse poleg hiše, ob glavnih cesti Straža-Zu-žemberk, pripravno tudi za obrtnika ali rokodel-ca, naprodaj. - Naslov v upravi »Slov.« št. 14.060.

Kúpimo

Pol tovorni avto

nov ali dobro ohranjen star, kupimo. Ponudbe s ceno je poslati na Gasil-no društvo Bled I.

Vrednostne

papirje

srečke, obligacije, delnice kupuje upravitelj »Mer-kur«, Ljubljana Šelenbur-gova ulica 6/I, tel. 30-52.

Prodamo

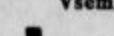
Prost. javna dražba

hiše št. 100 v Zg. Šiški s pripadajočim vrtom se bo vršila 20. dec. 1930 ob 12 pri okrajnem sodišču v Ljubljani, soba 37. Izkljucna cena 180.000 D.

Za koledarje

hrbitičke po nizki ceni, in dnevne bloke štev. III po 1 Din dobite v trafički Goli & Pompe, Ljubljana, Mestni trg št. 8.

Vsem znancem pri nas in onstran meje v obvestilo!

Umrl so naš ljubi, dobi oče, oziroma soprog, gospod

MARTIN GORJANEC

tesarski mojster in posestnik v Postojni.

Zaspali so v Gospodu v 75. letu svojega življenja. — V zemljo jih položimo v soboto, dne 13. dec. ob 4. popoldne. Naš blagi oče so bili vzor izredne marljivosti in pobožnosti. Naj jih spremljajo njihova dela in naša hvaležnost v nebeske dvore!

Postojna-Ljubljana-Kočevje, dne 11. decembra 1930.

Zalujoči ostali.

4-cevni Neutrovox premiran na velesejmu, je ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.038.

Gramofon in radio štiricevni, z anteno, po-ceni prodam. - Megušar, Vrhnik.

Puhasto perje čisto čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti pub po 250 Din kg Razpošljam po poštnem povzetju L BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82 Kemična čistil-nica perja

Avto dobro ohranjen, dobra pneumatička, se zelo po-ceni proda. Tombah Da-vorin, Maribor, Zrinski-ka trg št. 6.

Glašba Nov harmonij 4 oktave, 2 vrsti ježičkov, 6 reg. in 1 kolenik, prodam. - Trante Anton, izdelovalci harmonijev - Zabnica, Škofja Loka.

Klavirji Za Božič najpamet-nejše in najlepše darilo.

Kupujte na obroke od 400 Din

prve svetovne fabrikate Bösendorfer, Steinway, Förster, Höhl, Stingl ori-ginal, ki so nesporno naj-bojši (lahka precizna me-hanika) Prodaja jih iz-klicujo le sodni izvede-nec in bišvi učitelji Glas-bene Matice

Alfonz Breznik Mestni trg 3.

Najcenejša izposojevalnica

Razno Novost — gospodje!

Vpisite se kot abonenti v Wallet Express, Stari trg 19, ki Vam mesečno 4 krat bleko zlika, scisti, pošlite iskat in do-stavi na dom za 100 Din.

Vrednostne

papirje

srečke, obligacije, delnice kupuje upravitelj »Mer-kur«, Ljubljana Šelenbur-gova ulica 6/I, tel. 30-52.

Obrt

V Mariboru

je načudnejši nakup ga-lanterije, drobnarje, par-fumerije, papirja, šolskih potrebščin itd — na de-belo in na drobno — pri

DRAGO ROSINA,

Vetrinjska ulica štev. 26.

lanene tropine

in druga krmila nudi načenek Vejetzrovina žita in moko.

A. VOLK, LJUBLJANA Resiljeva cesta 24.

Pohištvo

priprosto in najmodernejše Vam uudi tvrdka po izredno nizki ceni

KREGAR IN SINOVA

St.Vid nad Ljubljano — nasprot kolodvora

Sprejemamo izučene čevjarje

ki bi se radi izpopolnili v delu na stroju ali v prodaji. Prednost imajo dobro izurjeni v pisjanju s kavcijo. Ponudbe z fotografijo in opisom dosedanje prakse, zaposlenja, družinskega in premoženjskega stanja pod »Domači« na Publi-citas d. d. oglašni zavod, Zagreb, Ilica 9

Dva dobra

KRMNOSEKRA

za zimsko delo sprejme Ing. DUKIČ in drug.

Dobi se v vseh boljših trgovinah te stroke

Razpis voženj

Mestna plinarna ljubljanska razpisuje oddajo voženj premoga in drugega blaga za leto 1931. Podrobni pogoji so na razpo-lago pri ravnateljstvu. Prošnje je vložiti do 27. dec. 1930 opoldne v pisarni mestne plinarme. — Pravica oddaje ne glede na najnižjo ponudbo se pridružuje.

Ravnateljstvo.

Najprimernejša darila za Božič in Novo leto

ALKO LIKERJI

Dobivajo se v vseh špecerij-skih in delikatesnih trgovinah

„ALKO“ d. z. o. z. v Ljubljani

V globoki žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša nadvse ljubljena mama, stara mama, sestra, tašča, teta in svakinja, gospa

Betka Čop roj. Pogačnik

posestnica

dne 11. t. m. po kratki težki bolezni, previdena s tolažili sv. vere, nenadoma preminula.

Truplo blagopojno prepeljemo v Moste pri Žirovnici, kjer se bo vršil pogreb v nedeljo, dne 14. decembra 1930 ob 3 popoldne iz hiše žalosti na župno pokopališče v Breznici.

Ljubljana, Moste-Žirovnica, dne 12. decembra 1930.

Julk por. Šilihova, Minka por. Novakova, Milica por. Weinberger-jeva, hčerke. — Ing. Vinko, Janko, sinova. — Oli Čop roj. Domali-pova, sinaha. — Josip Šilih, dr. Stanko Novak, Karel Weinberger, zeti. Božena, Igor, Maši, Saša, vnuki in vnukinje ter vse ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod

Proti rudečim rokam

razpokani in nelepi barvi kože se z uspehom uporablja snežnobela in maščob prosti krema »Leodor«, ki daje rokam in ob-azu ono belino, katero si vsaka odlična dama želi. Posebna prednost krema »Leodor« je v tem, da izvrstno hladiti srbečo kožo in je obenem onemu, ki prihaja iz šopka v rosem pomladanskem jutru utrganib vijolje in šmarnic brez onega slabega mošusovega vonja ki odbija odlične ljudi. Cena veliki tubi Din 14.50, malii tubi Din 9. — V učinkovanju jo podkrepi Leodor-toletno milo, cena komadu Din 8. — Dobiva se povsod, kjer prodaja Chlorodont-proizvode. Pošljite nam ta oglasi kot tiskovino (omot ne začenite) dobiti boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvorca Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor.

Opozorjamo na »Mali oglasnik« v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

Zahvala

Za premno doke izkrenega sočutja, ki smo prejeli povodom prerane smrti našega dragega brata, strica in svaka gospoda.

Franca Zupana

se tem potom najiskrene zahvaljujemo. — Posebno zahvalo smo dolžni vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja ter vsem prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi poslednji poti.

Kranj, dne 10. decembra 1930.

Zalujoče rodbine:

Štefe, Engelman, Zupan in ostali sorodniki.

V globoki žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša nadvse ljubljena mama, stara mama, teta in svakinja, gospa

Kržšnik Marija roj. Mrak

zasebnica